

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Problematika odnímania majetku nadobudnutého z nelegálnych príjmov nebola doposiaľ v právnom poriadku Slovenskej republiky upravená. Svojou podstatou sa inštitútu dočasného odňatia dispozície s majetkom približujú trestnoprávne inštitúty trest prepadnutia majetku, trest prepadnutia vecí, ochranné opatrenie zhabania vecí upravené v Trestnom zákone (§ 27, § 51 a 52, § 55, § 71, § 73 Trestného zákona), avšak v danom prípade ide o tresty, ktoré sa ukladajú ako sankcia za spáchaný trestný čin, resp. v prípade ochranného opatrenia z dôvodu, že trest nemožno uložiť pre niektorú zo zákonom predpokladaných prekážok.

Dôvodom na vypracovanie návrhu zákona o opatreniach voči osobám, ktoré nadobudli majetok z nelegálnych príjmov bola potreba zabezpečiť, aby majetok na území štátu bol nadobúdaný z preukazateľných príjmov získaných v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky a odstrániť disproporcie medzi legálne nadobudnutým majetkom (majetkovými prírastkami) a skutočným reálnym stavom majetku fyzických osôb a právnických osôb.

Legitímnym cieľom, od ktorého sa odvíja celá právna úprava obsiahnutá v predkladanom návrhu zákona, je zabezpečenie uplatňovania a zachovania verejného záujmu spočívajúceho v zabránení nadobúdaníu majetku z nelegálnych príjmov. Verejný záujem v danom prípade možno vyjadriť ako snahu štátu zabrániť nadužívaniu až zneužívaniu ústavne garantovanej slobody subjektov súkromného práva nadobúdať majetok a nakladať s ním na úkor ostatných subjektov a štátu v rozpore s platnou právnou úpravou. Tento verejný záujem sa procesnoprávne realizuje prijímaním preventívnych opatrení, ktoré spočívajú v dočasnom obmedzení nakladania s peňažnou zábezpekou zloženou za majetok nadobudnutý fyzickou osobou alebo právnickou osobou z nelegálnych príjmov. Tieto opatrenia môžu viesť až k postihnutiu tejto osoby prepadnutím zloženej peňažnej zábezpeky v prípade, že v dodatočne ustanovenej lehote nevyjdú najavo dôkazy pomocou ktorých preukáže, že majetok nadobudla z príjmov získaných v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

K obdobným záverom, pokiaľ ide o prijímanie majetkových opatrení proti osobám, ktoré nadobudli majetok z nelegálnych príjmov, došli aj iné vyspelé demokratické štáty, ktoré sa rozhodli nedostatky a medzery v trestnoprávnom postihovaní za protiprávne konania vyplniť zavedením civilnej právnej úpravy umožňujúcej siahnúť na majetok, získanie ktorého nie je v súlade s právnym poriadkom daného štátu. Inštitút odňatia (prepadnutie, zhabanie) majetku nadobudnutého z nelegálnych príjmov je obsiahnutý v občianskoprávných i trestnoprávných úpravách viacerých európskych i mimoeurópskych štátov (napr. v Taliansku, Veľkej Británii, Írsku, Spojených štátoch amerických – federálna úprava i úpravy jednotlivých členských štátov, Kanade, Hongkongu a Austrálii). Pri príprave návrhu zákona sa využili poznatky najmä z obdobných právnych úprav v Taliansku, Írsku a Veľkej Británii. V týchto, ale aj iných krajinách spoločnosť prostredníctvom

štátnej moci pristupuje k zásadným ekonomickým opatreniam v civilnom súdnom konaní, pokiaľ nie je z niektorých neodstrániteľných dôvodov možné osobu postihnúť iným spôsobom.

Na príprave návrhu zákona sa podieľali pracovníci viacerých orgánov štátnej správy, odborníci z oblasti právnej teórie i právnej praxe, sudcovia a ústavní právnici. Pri príprave návrhu zákona boli zohľadnené predovšetkým príslušné ustanovenia Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), početná relevantná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a rozhodnutia Európskej komisie pre ľudské práva (ďalej len „EKLP“).

Rozhodnutie súdu v občianskoprávnom konaní o nadobudnutí majetku z nelegálne získaných príjmov nie je rozhodnutím o vine osoby na spáchaní trestného činu, ani trestom za tento trestný čin. Aj z tohto dôvodu orgány Dohovoru (ESLP, EKLP) považujú civilné právne úpravy o odnímaní majetku nadobudnutého z nelegálnych príjmov za zlučiteľné s požiadavkami Dohovoru, pretože ich hodnotia ako dovolenú kontrolu používania majetku v súlade so všeobecným záujmom.

Ťažiskovým ustanovením Dohovoru pre oblasť právnej úpravy, ktorú upravuje predkladaný návrh zákona, je najmä článok 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru. Z jeho znenia a z výkladu, ktorý sa presadil v rozhodovacej praxi EKLP a ESLP, zreteľne vyplýva, že štát uplatňuje a môže uplatňovať omnoho širší rámec voľnej úvahy, pokiaľ ide o kritérium „verejného záujmu“, ako je to v súvislosti s hľadiskom „nevyhnutnosti v demokratickej spoločnosti“, upravenými inými článkami Dohovoru (napr. čl. 8 ods. 2, čl. 9 ods. 2, čl. 10 ods. 2, čl. 11 ods. 2 Dohovoru).

ESLP pri šetrení viacerých prípadov i vo svojich rozhodnutiach (napr. vec Sporrang a Lönnroth v. Švédsko – 1982) vyslovil myšlienku, že Dohovor ako celok formuluje požiadavku nastoliť rovnováhu medzi záujmami komunity a základnými právami jednotlivca. Ďalej poznamenal, že v súvislosti s odobratím majetku, obmedzením jeho užívania alebo podobnými otázkami je tiež spravodlivé poskytnúť poškodenému jednotlivcovi právo odvolať sa proti rozhodnutiam štátu o zbavení majetku, kontrole jeho užívania alebo kompenzácii.

ESLP rozpracoval svoje predstavy o rovnováhe medzi záujmami súkromných osôb a záujmom verejným v prípadoch Lithgow a iní v. Spojené kráľovstvo (1987) a James a iní v. Spojené kráľovstvo (1986). ESLP vyhlásil „*Pojem „verejný záujem“ je nevyhnutne rozsiahly... Súd považuje za prirodzené, že rámec voľnej úvahy ponechaný zákonodarcovi pri uskutočňovaní hospodárskej a sociálnej politiky by mal byť široký, a preto Súd bude rešpektovať zákonodarcu v jeho predstave, čo je „verejný záujem“, okrem prípadu, ak by jeho úsudok zjavne nemal rozumný základ.... Prevod dotknutého majetku realizovaný v zhode s legitímnou sociálnou, hospodárskou alebo inou politikou môže byť vo „verejnom záujme“, aj keď spoločstvo vo svojom celku daný majetok priamo neužíva, resp. nepožíva jeho plody.*“

Z početnej judikatúry a iných rozhodnutí, ktoré majú bezprostredný vzťah k problematike odnímania majetku v občianskom súdnom konaní, je potrebné uviesť tiež rozhodnutia ESLP vo veci Raimondo v. Taliansko, Welsh v. Spojené kráľovstvo, Phillips v. Spojené kráľovstvo, ďalej tiež čiastočné rozhodnutie EKLP o prípustnosti sťažnosti vo veci M. v. Taliansko a vo veci Honeckerová, Axenová, Teubnerová

a Jossifová v. Nemecko. Uvedené ako i ďalšie rozhodnutia boli použité ako podklad pre vypracovanie predkladanej právnej úpravy.

K vymedzeniu a rešpektovaniu verejného záujmu pri prijímaní a praktickej aplikácii zákonov z hľadiska súladu s Ústavou Slovenskej republiky ako základnej právnej normy štátu sa vyjadril vo svojich nálezoach a rozhodnutiach i Ústavný súd Slovenskej republiky. Vo výroku uznesenia pléna Ústavného súdu SR č. 11 z roku 1995 (PL. ÚS 11/95) sa uvádza: „*Pojem verejného záujmu je právne vymedziteľný len vo vzťahu ku konkrétnemu základnému právu alebo slobode. Ak účel zamýšľaný obmedzením práva vlastníť majetok nie je možné dosiahnuť prostriedkami, ktoré zasahujú miernejšie do ústavou chráneného vlastníckeho práva, a ak verejný záujem je nadradený a objektivizovaný voči záujmu vlastníka, podmienku verejného záujmu možno považovať za splnenú. ... Článkom 20 ods. 1 Ústavy SR sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom*“.

V uznesení pléna Ústavného súdu č. 16 z roku 1995 (PL. ÚS 16/95) sa konštatuje „*Funkcia práva vlastníť majetok a jeho ochrana spočíva v tom, aby sa vlastníčkovi poskytla a súčasne aj trvalo garantovala právna istota, že vlastnícke právo k veci, ktoré nadobudol v súlade s platnými zákonmi, nemôže obmedziť alebo využiť bez právneho dôvodu.*“

Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že ochrana vlastníckeho práva sa poskytuje podľa článku 20 ods. 1 Ústavy SR len vlastníckemu právu, ktoré bolo získané spôsobom, ktorý je v súlade s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Článok 20 Ústavy SR totiž chráni len vlastnícke právo, nadobudnuté „*lege artis*“, teda v súlade so zákonom. Tomu nasvedčuje i dikcia druhej vety odseku 1 tohto článku: „*Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.*“ V prípade majetku nadobudnutého z nelegálnych príjmov však ide o nadobudnutie vlastníctva „*non lege artis*“, teda v rozpore so zákonom, ktoré nie je chránené Ústavou SR. Postihnutie osoby, ktorá nadobudla majetok z nelegálnych príjmov, teda fakticky v rozpore s platným právnym poriadkom, rozhodnutím súdu o uložení preventívneho opatrenia zloženia peňažnej zábezpeky s následnou možnosťou jej prepadnutia nie je porušením uvedeného ustanovenia Ústavy SR, o to viac, že vo väčšine prípadov nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov možno o vzniku vlastníckeho práva k tomuto majetku odôvodnene pochybovať.

Predkladaný zákon sa bude používať aj na majetok nadobudnutý pred jeho účinnosťou z dôvodu, že finančná polícia, prokuratúra i súd musia vziať ohľad i na majetok, ktorý fyzická osoba alebo právnická osoba vlastnila i pred nadobudnutím účinnosti zákona. V danom prípade sa jedná o tzv. nepravú retroaktivitu, ktorá nie je v občianskom práve zakázaná.

Podľa nášho názoru ide v uvedenej súvislosti najmä o ochranu odporcu v konaní, ktorý musí mať šancu „brániť sa“ majetkom a príjmami z minulosti. Inak povedané, ťažko si predstaviť situáciu, že napr. o dva roky niekto postaví dom za 5 miliónov a súd bude môcť vziať do úvahy len majetkový prírastok za tieto dva roky, t.j. od účinnosti zákona a odporca sa nebude môcť brániť preukazateľne „nasporeným“ majetkom z minulosti. Ešte inak povedané, u tohto typu zákona bod nula nie je a nemôže byť jeho účinnosť. Bod nula nemôže byť určovaný ani iným dátumom,

pretože by situácia odporcu bola rovnaká. Bodom nula je tu vlastne začiatok ekonomickej aktivity človeka (spočívajúcej v začatí zhromažďovania ekonomických statkov) alebo v niektorých prípadoch aj začiatok života. Dokazovanie musí smerovať teda aj do čias pred účinnosťou zákona. Dôležité je len to, aby majetok existoval v čase po účinnosti zákona, resp. v čase, kedy sa spôsob nadobudnutia majetku začne skúmať.

K pojmu a chápaniu retroaktivity vo všeobecnosti je potrebné tiež uviesť niekoľko teoreticko-právnych informácií. Zákaz retroaktivity je založený na presvedčení, že právo (právna norma) pôsobí do budúcnosti. V jeho zmysle preto napríklad nikoho nemožno sankcionovať za také správanie sa, ktoré v čase keď sa uskutočnilo nebolo sankcionovateľné a tiež, nie sú prípustné zákony, ktoré by pôsobili spätne, t. j. ktoré by zakladali alebo zvyšovali občanom akúkoľvek verejno-právnu povinnosť.

Základom tohto prístupu je presvedčenie, že spoľahlivosť právneho poriadku v určitom čase, zabezpečuje predvídateľnosť právnych následkov správania sa každého jednotlivca a tým aj jeho vlastnú zodpovednosť za vedenie vlastného života. V európskom priestore bol obsah tohto princípu vyjadrený už v článku 8 Deklarácie práv človeka a občana z roku 1789 „*Zákon nemôže stanovovať iné tresty ako tie, ktoré sú naprosto a zjavne nevyhnutné, a nikto nemôže byť potrestaný inak, než na základe zákona prijatého a vyhláseného pred spáchaním trestného činu a legálne aplikovaného.*“. Neskôr bol tento princíp zakotvený aj v článku 2 francúzskeho Občianskeho zákonníka (Code Civil) z roku 1804 „... *zákon pôsobí iba do budúcnosti, nemá žiadny spätný účinok.*“. Uvedené však v žiadnom prípade neznamená, že by štát nemohol od určitého dátumu meniť určité a už existujúce povinnosti do budúcnosti.

V súvislosti s problematikou spätnej účinnosti preto neprekvapuje, že právna teória európskych krajín už pomerne dlho rozlišuje medzi tzv. pravou a nepravou spätnou účinnosťou právnych predpisov (rozlišuje medzi tzv. "pravou retroaktivitou" a "nepravou retroaktivitou").

Význam uvedeného rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita (spätná účinnosť) v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu právneho štátu, nepravá retroaktivita sa za určitých okolností akceptuje, ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci.

Pri uvedenom rozlišovaní je nevyhnutné si uvedomiť, že za pravú retroaktivitu sa pokladá také konanie zákonodarcu, pri ktorom tento v novom právnom predpise (zákone) neuzná práva (alebo povinnosti) založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu (zákona).

Za nepravú retroaktivitu sa však pokladá také konanie zákonodarcu, pri ktorom tento v novom právnom predpise uzná právne skutočnosti, ktoré vznikli počas platnosti skoršieho zákona, no zároveň prinesie určité zmeny práv (alebo povinnosti), ktoré vznikli na základe týchto právnych skutočností alebo na ich základe zavedie aj nové práva alebo povinnosti. Nepravá retroaktivita jednoznačne umožňuje zákonodarcovi vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich

režim. Nepravá retroaktivita teda nepripúšťa, aby neskoršia právna norma neuznala právne skutočnosti, na základe ktorých došlo k vzniku určitých právnych vzťahov podľa predchádzajúcej právnej normy, no jednoznačne pripúšťa zmeny tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy (pripúšťa teda zmenu právneho režimu vzťahov, ktoré vznikli v minulosti).

Výsledkom rozlišovania medzi pravou a nepravou retroaktivitou je poznanie, že nie zďaleka nie každú zmenu, ktorú prinesie nový zákon na právne vzťahy založené právnymi skutočnosťami v predchádzajúcom zákone (na vzťahy, ktoré vznikli počas platnosti minulej právnej normy) je možné spájať s jeho spätným pôsobením a ako takú odmietat'.

Ako jeden z mnohých príkladov prístupu k uvedenému rozlišovaniu možno spomenúť aj rozhodnutie Ústavného súdu SRN ešte z roku 1961, pri ktorom tento označil zákon, ktorým sa zvyšovali dane z predaja nehnuteľností a ktorého účinky sa vzťahovali aj na predaje nehnuteľností, uskutočnené ešte pred jeho prijatím, za zákon obsahujúci pravú retroaktivitu a odporujúci princípu právneho štátu. (13 BVerfGE 206, 212-13 (1961)).

V ďalšom svojom rozhodnutí, pri posudzovaní ústavnosti spolkového zákona, ktorý do budúcnosti (od ustanoveného termínu) zakazoval spájanie činností osôb v oblasti daňového poradenstva s niektorými ďalšími aktivitami, však tento orgán dospel k záveru, že neexistujú dôvody na jeho označenie za neprípustne retroaktívny, nakoľko tento neukladal sankcie voči osobám, ktoré v minulosti spojili svoju činnosť v oblasti daňového poradenstva s inými aktivitami (21 BVerfGE 173, 182-184 (1967)).

Pokiaľ teda v prvom prípade Ústavný súd SRN rozpoznal a odmietol ako neprípustnú pravú retroaktivitu právneho predpisu (následky právneho predpisu sa vzťahovali aj na všetky právne skutočnosti uskutočnené pred jeho prijatím) v druhom prípade hovoril iba o nepravnej retroaktivite nakoľko zákon *"...iba neuspokojoval očakávania, ktoré založil predchádzajúci právny predpis"*.

Navrhovaná právna úprava je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a zákonmi, ako aj s medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Návrh zákona nebude mať dopad ani zvýšené nároky na rozpočty obcí a rozpočty vyšších územných celkov. Návrh zákona nebude mať dopad na hospodárenie verejnoprávných inštitúcií.

Návrh zákona nebude mať priamy dopad na verejné financie. Návrh zákona však môže vyvolať nepriamy dopad na výdavky zo štátneho rozpočtu a môže zakladať nároky na nové pracovné sily. V súvislosti s nárastom zaťaženia služby finančnej polície Policajného zboru bude zrejme potrebné zvýšiť početné stavy pracovníkov Policajného zboru, ktorí budú plniť úlohy podľa tohto zákona. Obdobne pri rozšírení agendy prokuratúry o úlohy, ktoré prokurátorom ukladá predkladaný návrh zákona bude potrebné zvýšiť početné stavy prokurátorov. Avšak vzhľadom na to, že sa jedná o novú agendu, ktorá doposiaľ v právnom poriadku Slovenskej republiky nebola upravená a zároveň nie je možné odhadnúť počet písomných oznámení, ktoré budú

fyzickými osobami, právnickými osobami alebo orgánmi verejnej moci podané podľa tohto zákona, nie je možné vopred ani približne odhadnúť náklady, ktoré si prijatie predkladanej právnej úpravy vyžiada.

DOLOŽKA ZLUČITEĽNOSTI
právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev
a právom Európskej únie

1. Navrhovateľ právneho predpisu:

Vláda Slovenskej republiky.

2. Názov návrhu právneho predpisu:

Zákon o opatreniach voči osobám, ktoré nadobudli majetok z nelegálnych príjmov.

3. Záväzky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii:

- a) problematika návrhu zákona nie je prioritou aproximácie práva podľa článku 70 Európskej dohody o pridružení, ani podľa Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*, Partnerstva pre vstup, Bielej knihy a screeningu; návrh zákona nie je súčasťou Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2003,
- b) úloha prijať predmetný zákon nie je súčasťou záväzkov SR vyplývajúcich zo schválených negociačných pozícií.

4. Problematika návrhu právneho predpisu:

- b) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev.
- c) je upravená v práve Európskej únie: čl. 6 ods. 2 Zmluvy o Európskej únii („Únia rešpektuje základné ľudské práva, ako ich zaručuje Európsky dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd podpísaný v Ríme 4. novembra 1950, a ktoré vyplývajú z ústavných princípov práva Spoločenstva“)

5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie:

Úplná

6. Gestor (spolupracujúce rezorty):

Bezpredmetné.

7. Účast' expertov pri príprave návrhu právneho predpisu a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu právneho predpisu s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie (špecifikácia úrovne a spôsobu expertnej účasti, napr. konzultácie a pod.):

Návrh bol pripravený bez účasti expertov.

Doložka finančných, ekonomických, environmentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť

1. Návrh zákona bude mať priamy dopad na verejné financie.

Na účely posilnenia služby finančnej polície v súvislosti s jej pôsobnosťou podľa navrhovaného zákona sa navrhuje zvýšenie celkových početných stavov Policajného zboru o 30 miest policajtov. Uvedené miesta sa navrhujú systematizovať v 7. platovej triede.

Finančné zabezpečenie uvedeného nárastu predstavuje 12 149,4 tis. Sk, z toho 8 933,4 tis. Sk na služobné príjmy policajtov a 3 216 tis. Sk na odvody do poisťovních fondov a príspevkov do Národného úradu práce. Okrem toho finančné výdavky na výstroj a výzbroj predstavujú sumu 1 548 tis. Sk. Na realizáciu uvedeného nárastu je teda potrebné pre rozpočtovú kapitolu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky vyčleniť finančné prostriedky v celkovej výške 13 697,4 tis. Sk.

Pri výpočte potrebných finančných prostriedkov na mzdové výdavky sa vychádzalo z priemerného služobného príjmu na jedného policajta (vrátane 13. a 14. platu) ustanoveného ministerstvom financií na rok 2003 vo výške 22 522 Sk, ako aj z odvodov do poisťovních fondov a príspevku do Fondu zamestnanosti vo výške 36%. Pri výpočte potrebných finančných prostriedkov na výstroj a výzbroj sa vychádzalo zo sumy 51 600 Sk pre jedného policajta, ktorá je súčtom sumy 13 000 Sk na výstroj a sumy 38 600 Sk na výzbroj.

Okrem uvedeného bude potrebné zabezpečiť útvar Policajného zboru, ktorý bude plniť úlohy podľa navrhovaného zákona špeciálnym softvérovým vybavením a hardvérovým vybavením s predpokladanými nákladmi cca 500 tis. Sk, ktoré zabezpečí Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky z vlastných rozpočtových prostriedkov.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky žiada o zvýšenie počtu prokurátorov na krajských prokuratúrach na 12 a administratívnych zamestnancov o 8 osôb, ročná potreba finančných prostriedkov je v sume 9 528 tis. Sk (mzdové náklady).

2. Návrh zákona je v súlade s prioritami a cieľmi hospodárskej politiky.

3. Návrh zákona nemá vplyv na životné prostredie.

4. Návrh zákona ovplyvní zamestnanosť a vyžiada si zvýšenie počtu pracovníkov služby finančnej polície Policajného zboru o 30 policajtov a prokuratúry o 12 krajských prokurátorov a 8 administratívnych zamestnancov.

B. Osobitná časť

K § 1:

Vymedzuje sa predmet právnej úpravy, osobná pôsobnosť zákona, ako aj legitímny záujem SR na prijímaní predmetných opatrení. Právna úprava zakotvuje hmotnoprávne podmienky pre označenie určitého majetku fyzickej osoby alebo právnickej osoby za nadobudnutý z nelegálnych príjmov, procesné postupy orgánov finančnej polície pri zisťovaní skutočností, rozhodných podľa zákona pri takomto označení majetku a postupy voči osobám, ktoré takto majetok nadobudli.

V ustanovení sa vyjadruje i legitímny cieľ právnej úpravy, ktorým je zabezpečenie uplatňovania a zachovania verejného záujmu, vnútorného poriadku, bezpečnosti a dobrých mravov. Je snahou štátu zabrániť zneužívaniu ústavného práva subjektu súkromného práva nadobúdať majetok a nakladať s ním na úkor ostatných subjektov a štátu v rozpore s platným právnym poriadkom Slovenskej republiky. Ak však rozdiel medzi hodnotou majetku a legálnymi príjmami presiahne 600 násobok minimálnej mzdy, je predpoklad, že takýto majetok bol získaný zo závažnej protiprávnej činnosti alebo z opakujúcej sa protiprávnej činnosti. Predkladateľ chce vyjadriť skutočnosť, že ak je tento rozdiel taký značný, je odôvodnený predpoklad, že osoba bude naďalej vykonávať protiprávnu činnosť, resp. využívať takto nadobudnutý majetok na protiprávnu činnosť alebo na získavanie nenáležitých výhod. Legitímnym záujmom štátu teda je prijať opatrenia preventívneho charakteru, ktoré by tomuto zabránili.

Preventívne opatrenia by mali teda smerovať nielen k zabráneniu ďalšej protiprávnej činnosti ale aj k získavaniu nenáležitých výhod, ktorými sa rozumie využívanie majetku nadobudnutého z nelegálnych príjmov aj zákonným spôsobom.

K § 2:

Vzhľadom na to, že návrh zákona používa niektoré pojmy, ktoré nie sú definované na účely právneho poriadku Slovenskej republiky, obsahuje toto ustanovenie definície pojmov na účely návrhu zákona.

Pojem „majetok“ je všeobecne známym pojmom, avšak náš základný kódex občianskeho práva – Občiansky zákonník, tento pojem nepozná. Poznajú ho len niektoré čiastkové právne úpravy, preto predkladateľ považoval za potrebné pojem „majetok“ definovať aj na účely predkladaného návrhu zákona. V schválenom Legislatívnom zámere nového Občianskeho zákonníka sa uvažuje aj s definíciou pojmu „majetok“ na účely celého právneho poriadku Slovenskej republiky, avšak jeho paragrafové znenie ešte nie je pripravené. Pod pojmom „majetok“ na účely tohto návrhu zákona je potrebné rozumieť vlastne všetko, čo môže byť predmetom občianskoprávných vzťahov, ak to ich povaha pripúšťa (§ 118 ods. 1 Občianskeho zákonníka), t. j. veci (hnutel'né aj nehnuteľné, byty a nebytové priestory), práva (napr. pohľadávka) a iné majetkové hodnoty (napr. peňažné prostriedky v hotovosti v slovenskej mene aj v cudzej mene, vklady v bankách a v pobočkách zahraničných bánk v slovenskej mene a v cudzej mene, vklady v bankách so sídlom v zahraničí, know-how, logo). Pod pojmom „majetok“ pritom nerozumieme len jednotlivú vec,

právo alebo inú majetkovú hodnotu, ale aj súbor vecí (napr. zbierka obrazov), práv alebo iných majetkových hodnôt, ako aj hromadnú vec (napr. podnik, počítačová sieť, výrobná linka).

Z dôvodu zrozumiteľnosti a vnútornej konzistentnosti návrhu zákona sa pre jeho účely definujú i pojmy „príjem“ a „hodnota majetku“. Hodnotou majetku sa pritom rozumie najmä kúpna cena, cena určená podľa znaleckého posudku (napr. pri dedičstve alebo darovaní) alebo cena obvyklá v mieste a čase nadobudnutia predmetu majetku.

K § 3:

Prvý krok mechanizmu navrhovanej právnej úpravy teda spočíva v tom, že ak fyzická osoba, právnická osoba alebo orgán verejnej moci (orgán štátnej správy i orgán územnej samosprávy) sa domnieva alebo zistí zo svojej úradnej činnosti, že určitá fyzická osoba alebo právnická osoba nadobudla majetok z nelegálnych príjmov, oznámi túto skutočnosť písomne službe finančnej polície.

V odseku 1 sa zakotvuje všeobecná povinnosť každého orgánu verejnej moci ex offio (z úradnej povinnosti) upovedomiť službu finančnej polície Policajného zboru o skutočnostiach podľa tohto zákona, ktoré sa orgán dozvedel pri výkone svojich právomocí. Pre presnosť je doplnené ustanovenie o tom, že ak takéto skutočnosti zistí finančná polícia, je povinná začať konanie ex offio.

Zároveň sa v odseku 2 ustanovuje povinnosť služby finančnej polície Policajného zboru prijímať písomné oznámenia fyzických a právnických osôb, v ktorých sa upozorňuje na okolnosti, ktoré zakladajú predpoklad, že niekto (konkrétna fyzická alebo právnická osoba) nadobudol majetok z nelegálnych príjmov. Zákon vyžaduje pre takéto oznámenie základné formálne náležitosti, a to označenie podávateľa, označenie veci, ktorej sa týka a označenie subjektu, ktorý mal podľa oznámenia nadobudnúť majetok z nelegálnych príjmov. Zo znenia ustanovenia odseku 2 tiež jednoznačne vyplýva, že v oznámení musí byť aspoň všeobecne označený i majetok nadobudnutý z nelegálnych príjmov a oznámenie musí mať zjavne racionálny základ.

Podľa navrhovaného znenia odseku 3 sa finančná polícia nebude zaoberať anonymnými písomnými oznámeniami o nadobudnutí majetku z nelegálnych príjmov. Z dôvodu, aby sa finančná polícia nemusela zaoberať ani písomnými oznámeniami, ktoré síce splňajú formálne náležitosti vyžadované zákonom, ale sú podané pod menom inej fyzickej alebo právnickej osoby alebo pod menom neexistujúcej fyzickej alebo právnickej osoby (falošné podania), dopĺňa sa v tomto zmysle v odseku 3 prvá veta Podľa novej prvej vety bude finančná polícia povinná následne po prijatí písomného oznámenia overiť, či toto oznámenie skutočne podala fyzická alebo právnická osoba, ktorá je na oznámení ako podávateľ uvedená. Je tiež potrebné, aby fyzická osoba alebo právnická osoba, voči ktorej písomné oznámenie smeruje, sa dozvedela, kto voči nej písomné oznámenie podal. Ide o spresňujúce doplnenie návrhu zákona.

Ustanovenie odseku 4 rieši prípady, keď písomné oznámenie bude podané orgánu, ktorý nie je príslušný na vybavenie veci (teda nejde o službu finančnej polície). V takomto prípade orgán, ktorému bolo oznámenie akýmkoľvek spôsobom doručené, postúpi toto oznámenie službe finančnej polície a o tomto postúpení informuje podávateľa oznámenia.

K § 4:

Ustanovenie odseku 1 ukladá finančnej polícii povinnosť preskúmať spôsob nadobudnutia majetku na základe písomných oznámení fyzických osôb a právnických osôb a na základe písomných upovedomení orgánov verejnej moci. Pritom sa demonštratívne vypočítavajú úkony, ktoré môže finančná polícia vykonávať.

Pre úspešné overenie pravdivosti tvrdení v písomnom oznámení podľa § 3 je potrebná nielen aktivita finančnej polície, ale i široká súčinnosť ostatných štátnych orgánov, orgánov samosprávy, ale i fyzických a právnických osôb. Preto sa v odseku 2 zakotvuje povinnosť týchto subjektov poskytnúť službe finančnej polície pri preverovaní oznámení všetku pomoc a súčinnosť.

V odsekoch 3 a 4 sa vypočítavajú oprávnenia finančnej polície pri zhromažďovaní dôkazov o nadobudnutí majetku z nelegálnych príjmov. Finančná polícia môže požadovať od fyzických osôb vysvetlenie, avšak k jeho podaniu ich nemôže nútiť. V opačnom prípade by bola následne porušená rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní. Fyzická osoba môže tiež odmietnuť vysvetlenie v prípade, ak by tým mohla vyvolať trestné stíhanie svoje alebo sebe blízkej osoby alebo ak by pri vysvetlení musela porušiť povinnosť mlčanlivosti.

V prípade podnikateľských subjektov sa tiež v odseku 4 umožňuje finančnej polícii vstupovať do prevádzok podnikateľov, kontrolovať ich evidencie a účtovné doklady. Finančná polícia môže tiež vyžadovať od bánk informácie o účtoch ich klientov. Uvedené oprávnenie zmierňuje nevýhodné a nerovné postavenie finančnej polície oproti budúcemu odporcovi. Pri neexistencii uvedeného oprávnenia by niektoré „špekulatívne“ fyzické osoby alebo právnické osoby mohli zámerne vyvolať konanie o vyslovení nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov, aby potom následne (po neúspechu polície a prokuratúry pred súdom) mohli od štátu vymáhať náhrady majetkovej alebo nemajetkovej ujmy, spôsobenej vedením konania a poškodením „dobrého mena“. Tieto osoby by totiž disponovali nezvratnými dôkazmi o legálnosti svojich príjmov, o ktorých keby mala vedomosť finančná polícia alebo prokuratúra, podnet alebo návrh by nikdy nepodala, lebo by nebol dôvodný.

K § 5:

Druhým krokom je vypracovanie podnetu na podanie návrhu na začatie konania o vyslovení nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov dotknutou osobou. Tento podnet vypracúva služba finančnej polície na základe skutočností zistených pri preskúmaní spôsobu nadobudnutia majetku podľa predchádzajúcich ustanovení tohto návrhu zákona. Služba finančnej polície sa tak na základe zistených skutočností rozhodne, či podá prokurátorovi podnet alebo nie. Ide o tzv. „prvý filter“, ktorý má

zabrániť tomu, aby orgány prokuratúry boli zaťažované neodôvodnenými oznámeniami zo strany fyzických a právnických osôb. Tento podnet by mal byť „kvalifikovaný“ a mal by obsahovať: označenie služby finančnej polície, ktorá ho podáva, identifikačné údaje o dotknutej osobe, t. j. osobe, ktorej majetok má byť vyhlásený za nadobudnutý z nelegálnych príjmov, uvedenie skutočností nasvedčujúcich tomu, že majetok fyzickej osoby alebo právnickej osoby bol nadobudnutý z nelegálnych príjmov a dôkazy na preukázanie týchto skutočností, dátum a miesto vydania, podpis zodpovedného policajta a odtlačok úradnej pečiatky.

K § 6:

V tomto ustanovení je upravený tretí krok, t. j. postup prokurátora po tom, ako od Policajného zboru obdrží podnet na podanie návrhu na začatie konania o vyslovenie nadobudnutia majetku dotknutou osobou z nelegálnych príjmov. Prokurátor začne na základe podnetu konať, pričom táto jeho činnosť pri zisťovaní skutočností a požadovaní zabezpečenia alebo doplnenia ďalších dôkazov predstavuje tzv. „druhý filter“, ktorého úlohou je zabezpečiť, aby sa súdy zaoberali len dostatočne odôvodnenými a kvalitnými návrhmi. Prokurátor po zistení skutočností nasvedčujúcich tomu, že majetok bol nadobudnutý z nelegálnych príjmov a po zhromaždení dostatočných dôkazov o tom podá súdu návrh na začatie konania o vyslovenie nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov.

Podľa odseku 2 požiada prokurátor dotknutú osobu o podanie vysvetlenia alebo predloženie dôkazov o tom, akým spôsobom nadobudla majetok uvedený v podnete. Táto dotknutá osoba má však právo žiadosti prokurátora nevyhovieť, a to z dôvodu, aby nebola narušená zásada rovnosti strán. Ak by totiž dotknutá osoba bola povinná žiadosti prokurátora vyhovieť, prokurátor ako protistrana dotknutej osoby v konaní pred súdom by mal zvýhodnené postavenie oproti dotknutej osobe. Preto sa navrhuje, že dotknutá osoba nemusí podať prokurátorovi vysvetlenie, ani mu predložiť dôkazy, ale môže tak urobiť až pred súdom. Ak by sa však dotknutá osoba chcela vyhnúť konaniu pred súdom, je pre ňu výhodnejšie poskytnúť prokurátorovi vysvetlenie a dôkazy, ktoré budú dostatočné na to, aby prokurátor nepodal súdu návrh na začatie konania o vyslovenie nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov.

Na vybavovanie podnetov na podanie návrhu na začatie konania o vyslovenie nadobudnutia majetku fyzickou osobou alebo právnickou osobou z nelegálnych príjmov prokurátorom sa podľa § 31 ods. 3 zákona o prokuratúre nevzťahujú ustanovenia § 31 až 36 zákona o prokuratúre, ale platí tu osobitná právna úprava obsiahnutá v tomto návrhu zákona.

K § 7:

V prípade, ak prokurátor zo zistených skutočností odôvodnene usudzuje, že hodnota majetku osoby označenej v podnete presahuje najmenej o 600-násobok minimálnej mesačnej mzdy preukázateľné príjmy, ktoré táto osoba mohla dosiahnuť a zároveň osoba označená v podnete nepodá vysvetlenie podľa § 6 ods. 2, alebo jej vysvetlenie prokurátor nepovažuje za dostatočné, vypracuje a podá súdu návrh, v ktorom bude požadovať, aby súd rozhodol o nadobudnutí takéhoto majetku dotknutou osobou

z nelegálnych príjmov, ako aj o povinnosti zložiť na účet štátu peňažnú zábezpeku. Návrh prokurátora musí obsahovať: označenie súdu, ktorému je určený, meno, priezvisko, zamestnanie a bydlisko účastníkov (ak ide o fyzickú osobu), názov alebo obchodné meno a sídlo účastníkov (ak ide o právnickú osobu), príp. ich zástupcov, pravdivé opísanie rozhodujúcich skutočností, označenie dôkazov, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, uvedenie hodnoty majetku, ktorý má byť vyslovený za nadobudnutý z nelegálnych príjmov, výšku navrhovanej peňažnej zábezpeky, ktorá má byť uhradená štátu, musí byť podpísaný a datovaný.

V uvedenej súvislosti je potrebné mať na zreteli, že článok 20 Ústavy Slovenskej republiky chráni len vlastnícke právo, nadobudnuté „*lege artis*“, teda v súlade so zákonom. Tomu nasvedčuje i dikcia základného ustanovenia ochrany vlastníckeho práva – čl. 20 ods. 1, druhá veta Ústavy SR: „*Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.*“ V prípade majetku nadobudnutého z nelegálnych príjmov však ide o nadobudnutie vlastníctva „*non lege artis*“, teda v rozpore so zákonom, ktoré nie je chránené Ústavou SR.

Podľa odseku 3 môže súd pred začatím konania na návrh prokurátora nariadiť predbežné opatrenie nenakladať s určitými vecami alebo právami v hodnote uvedenej prokurátorom v návrhu, ak je obava, že by bol výkon súdneho rozhodnutia ohrozený tým, že podstatnú časť majetku by dotknutá osoba mohla previesť na inú osobu, zničiť, poškodiť, urobiť neupotrebitelnou a podobne. O predbežnom opatrení rozhodne súd bez zbytočného odkladu, najneskôr do 30 dní od podania návrhu prokurátorom na vydanie predbežného opatrenia. Súd pred nariadením predbežného opatrenia by mal venovať pozornosť tomu, aby jeho uložením nedošlo k zásahu do vlastníckych práv odporcu nad nevyhnutnú mieru, aby nedošlo k obmedzeniu alebo znemožneniu podnikania alebo inej zárobkovej činnosti odporcu a aby nedošlo k zásahu do súkromia, ktorý nemá spojitosť so zabezpečením nárokov navrhovateľa prostredníctvom predbežného opatrenia.

K § 8:

Podľa odseku 1 prokurátor pred súdom preukazuje skutočnosť, že reálny majetok fyzickej alebo právnickej osoby presahuje hodnotu majetku, ktorý táto dotknutá osoba mohla dosiahnuť z preukázateľných príjmov. Táto skutočnosť sa považuje za preukázanú len, ak tomu dôkazy prokurátora zjavne a odôvodnene nasvedčujú a zároveň dotknutá osoba pred súdom nie je schopná preukázať, že tento majetok nadobudla legálne, teda spôsobom a postupmi v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Nejde tu teda o prenesenie dôkazného bremena, ale odporca nesie len bremeno protidôkazu. Povinnosťou prokurátora je predložiť dôkaz o skutočnostiach nasvedčujúcich nadobudnutiu majetku z nelegálnych príjmov a dotknutá osoba má možnosť vyvrátiť tento dôkaz predložením dôkazu o opaku (pozri rozsudky talianskeho Kasačného súdu v prípade Ragosta z 21. 4. 1987 a v prípade Sciara z 26. 5. 1987).

V prípade, že prokurátor preukáže, že majetok bol nadobudnutý z nelegálnych príjmov, súd rozhodne o tom, že majetok bol nadobudnutý z nelegálnych príjmov

a uloží dotknutej osobe, ktorá takto majetok nadobudla, preventívne opatrenie – zložiť na účet štátu peňažnú zábezpeku. Preventívne opatrenie spočíva v odňatí možnosti disponovať s peňažnou zábezpekou a brať z nej úžitky, dotknutá osoba však zatiaľ nestráca vlastníctvo k tejto „kaucii“. Ak prokurátor naopak takéto nadobudnutie nepreukáže, súd návrh zamietne.

Vzhľadom na skutočnosť, že súd ukladá tzv. preventívne opatrenie, navrhuje sa, aby rozhodnutie súdu malo formu uznesenia.

K § 9:

Neúspešný odporca nemusí disponovať sumou zábezpeky v peniazoch, ale zároveň môže mať záujem na tom, aby pri výkone rozhodnutia o povinnosti zložiť peňažnú zábezpeku nebol zexekuvaný jeho majetok. Preto sa do návrhu zákona sa dopĺňa ustanovenie, ktoré po právoplatnosti uznesenia o nadobudnutí majetku z nelegálnych príjmov (§ 8 ods. 3) umožní neúspešnému odporcovi nahradiť peňažnú zábezpeku čiastočne alebo úplne zložením vecnej zábezpeky (t.j. hnutel'ných vecí alebo listinných cenných papierov do súdnej úschovy; pozastavenie práva odporcu nakladať a založiť cenné papiere, ktoré vlastní; použitie nehnuteľnosti ako zábezpeky).

Doplnenie uvedeného ustanovenia je odôvodnené požiadavkou, aby v prípade, že odporca nemá dostatok finančných prostriedkov na zloženie peňažnej zábezpeky, nedošlo k exekúcii vecí, ku ktorým má odporca ako vlastník týchto vecí aj iný (najmä osobný) vzťah. Doplnenie je však odôvodnené tiež tým, že ak odporca následne v 5-ročnej lehote unesenie dôkazné bremeno a dosiahne v konaní podľa § 10 návrhu zákona zrušenie uznesenia o nadobudnutí majetku z nelegálnych príjmov, bolo možné zabezpečiť restitutio in integrum (navrátenie do pôvodného stavu) vrátením predmetu úschovy.

Konanie o nahradení peňažnej zábezpeky teda bude začínať na návrh odporcu, ktorý musí byť podaný do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Súd v tomto konaní nesmie vecnú zábezpeku odmietnuť, okrem prípadov, ak ide o veci, ktoré sa na úschovu nehodia (napríklad zvieratá) alebo o veci, ktoré podliehajú skaze (napríklad potraviny).

Predmetom súdnej úschovy hnutel'ných vecí sa môžu stať len hnutel'né veci, ktoré nepodliehajú skaze, plynutím času nestrácajú podstatným spôsobom na svojej hodnote (teda nepodliehajú amortizácii) a zároveň sa svojou ostatnou povahou hodia na súdnu úschovu. Ustanovenie obsahuje demonštratívny výpočet hnutel'ných vecí, ktoré sa hodia na súdnu úschovu. Takýmito vecami však nie sú napr. motorové vozidlá, stroje a zariadenia, ktoré plynutím času strácajú výrazne na hodnote a ich úschova je spojená s neprimeranými a neúčelnými nákladmi.

Na konanie o súdnej úschove hnutel'ných vecí a listinných cenných papierov sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o konaní o úschovách (§ 185a až 185f). Rozhodnutím súdu o povinnosti zložiť peňažnú zábezpeku totiž vzniká záväzok odporcu voči štátu. Odporca potom môže podať návrh na súdnu úschovu hnutel'ných vecí a listinných cenných papierov podľa § 185a Občianskeho súdneho poriadku. Súd rozhodne o prijatí vecí do úschovy bez pojednávania uznesením podľa § 185b Občianskeho súdneho poriadku.

V prípade doplnenia navrhovaného ustanovenia sa nejedná o nepriamu novelizáciu Občianskeho súdneho poriadku. Občiansky súdny poriadok v platnom znení totiž priamo vo svojom § 185f predpokladá existenciu osobitného zákona, ktorý upravuje prijímanie hnutelných vecí do súdnej úschovy odlišne od ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Tento osobitný zákon (v danom prípade zákon o opatreniach voči osobám, ktoré nadobudli majetok z nelegálnych príjmov) môže niektoré okolnosti prijímania hnutelných vecí do súdnej úschovy upraviť odlišne od spomínaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Zároveň § 185f OSP predpokladá primerané prispôsobenie konania o úschovách „podľa povahy úschovy a jej účelu“. Z uvedenej dikcie platného znenia § 185f OSP jednoznačne vyplýva, že na prepadnutie predmetu úschovy v prospech štátu sa nepoužijú ustanovenia § 185g a 185h Občianskeho súdneho poriadku. Takéto „pripadnutie predmetu úschovy štátu“ podľa §185g OSP po uplynutí 6-tich rokov od prijatia do súdnej úschovy (lehota troch rokov od právoplatnosti uznesenia o prijatí do úschovy + lehota troch rokov od právoplatnosti uznesenia o pripadnutí predmetu úschovy štátu) by totiž svojou povahou, ale najmä svojim účelom bolo v príkrom rozpore s povahou a účelom súdnej úschovy podľa zákona o opatreniach voči osobám, ktoré nadobudli majetok z nelegálnych príjmov. Z uvedeného dôvodu je potrebné reštriktívne aplikovať kritérium primeranosti, zakotvené v § 185f OSP.

Vzhľadom na špecifickosť povahy cenných papierov je potrebné upraviť aj otázky spojené s registráciou pozastavenia práv, zmeny formy cenného papiera a navrhuje sa tiež vylúčiť niektoré cenné papiere z vecnej zábezpeky, najmä z dôvodu zložitosti (a trojstrannosti) právnych vzťahov, ktoré sú s nimi spojené.

Pri cenných papierov, z ktorých plynú výnosy (dividendy z akcií alebo výnosy z dlhopisov) sa navrhuje tieto dočasne poukazovať na účet v Štátnej pokladnici a ak ich suma dosiahne sumu nahradenej peňažnej zábezpeky, obmedzenie nakladania, resp. úschova cenného papiera sa zrušia. Explicitne sa zakazuje komukoľvek vykonávať práva spojené so založenými listinnými akciami.

Vzhľadom na to, že sa koná na návrh odporcu a z jeho vôle a súd nemá možnosť jeho návrh odmietnuť, navrhuje sa vylúčenie možnosti odvolania.

K § 10:

Preventívne opatrenie uložené súdom podľa § 8 ods. 3 návrhu zákona spočíva v odňatí možnosti disponovať s peňažnou zábezpekou a brať z nej úžitky, fyzická osoba alebo právnická osoba však zatiaľ nestráca vlastníctvo k tejto „kaucii“. Preto sa v odseku 1 ustanovuje možnosť odporcu, ktorému bola uložená povinnosť zložiť na účet štátu peňažnú zábezpeku, podať návrh na jej vrátenie, ak môže zároveň predložiť ďalšie dôkazy o tom, že majetok nadobudol z príjmov, ktoré boli získané v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky. Musí byť však splnených niekoľko podmienok ustanovených v zákone:

- a) ide o dôkazy, ktoré nebolo možné predložiť v pôvodnom konaní,
- b) dôkazy môžu privodiť pre odporcu priaznivejšie rozhodnutie vo veci,
- c) predložené dôkazy svedčia o nadobudnutí majetku legálnym spôsobom v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Z dôvodu, aby sa súd nemusel zaoberať akýmkoľvek neopodstatneným návrhom na vrátenie peňažnej zábezpeky, ustanovujú sa v odseku 2 formálne náležitosti návrhu. Návrh musí obsahovať:

- a) označenie súdu, ktorému sa podáva,
- b) identifikácia podávateľa – odporcu v pôvodnom konaní,
- c) navrhnutie vrátenia peňažnej zábezpeky,
- d) označenie uznesenia v pôvodnom konaní, ktorým sa vyslovilo nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov,
- e) dôvody spočívajúce v existencii dôkazov podľa odseku 1,
- f) uvedenie dodržania prekluzívnej lehoty 5 rokov od právoplatnosti pôvodného uznesenia,
- g) navrhnutie dôkazov, ktoré spĺňajú podmienky podľa odseku 1 a ktoré sa majú v konaní vykonať,
- h) dátum a podpis oprávneného podávateľa.

Odporca má podľa odseku 3 k dispozícii lehotu päť rokov od nadobudnutia právoplatnosti uznesenia, ktorým bol jeho určitý majetok vyhlásený za nadobudnutý z nelegálnych príjmov, aby podal návrh na vrátenie peňažnej zábezpeky a predložil dôkazy podľa odseku 1. Návrh sa podáva súdu, ktorý vydal uznesenie o vyhlásení majetku za nadobudnutý z nelegálnych príjmov.

Aby sa v návrhu zákona neopakovali rovnaké procesné ustanovenia, zakotvuje sa v odseku 4, že na konanie o vrátenie peňažnej zábezpeky sa primerane použijú ustanovenia návrhu zákona o postupe súdu a účastníkov v konaní (§ 8) a príslušné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (§ 12 ods. 1).

K § 11:

Pretože je potrebné zabezpečiť spôsob naloženia s peňažnou zábezpekou, ktorú je odporca povinný zložiť, ustanovuje sa v odseku 1, že Ministerstvo financií Slovenskej republiky zriadi v Štátnej pokladnici osobitný účet, na ktorý sa táto zábezpeka bude skladať.

V prípade, že bude odporca úspešný v konaní o vrátenie peňažnej zábezpeky a preukáže súdu legálnosť spôsobu nadobudnutia majetku preukazateľnými príjmami získanými v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky, ustanovuje sa v odseku 2 povinnosť Ministerstva financií Slovenskej republiky vrátiť zloženú peňažnú zábezpeku úspešnému odporcovi.

Odsek 3 upravuje vylúčenie peňažnej zábezpeky z exekúcie podľa Exekučného poriadku a z výkonu rozhodnutia podľa Občianskeho súdneho poriadku a cez § 6 ods. 3 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní peňažná zábezpeka nebude spadať ani do konkurznej podstaty. Táto úprava sa navrhuje z dôvodu, že tu prevažuje verejný záujem na tom, aby fyzické a právnické osoby nemohli z majetku, ktorý nadobudli z nelegálnych príjmov, uspokojovať svojich veriteľov, ale len z majetku, ktorý nadobudli legálne.

K § 12:

Ak odporca v pôvodnom konaní nepodá návrh na vrátenie peňažnej zábezpeky v prekluzívnej lehote piatich rokov alebo ak odporca návrh na vrátenie peňažnej zábezpeky podá pred uplynutím päťročnej lehoty a súd návrh zamietne ešte pred uplynutím tejto lehoty, prepadne podľa odseku 1 peňažná zábezpeka v prospech štátu po uplynutí piatich rokov. Prekluzívna lehota sa počíta od právoplatnosti uznesenia súdu, ktorým bol majetok vyhlásený za nadobudnutý z nelegálnych príjmov a ktorým bolo uložené odporcovi preventívne opatrenie zložiť na účet štátu peňažnú zábezpeku.

V prípade, že návrh na vrátenie peňažnej zábezpeky bol podaný pred uplynutím päťročnej lehoty, ale konanie na súde sa neskončilo do dňa uplynutia tejto prekluzívnej lehoty, uplynie podľa odseku 2 lehota až po právoplatnosti uznesenia o zamietnutí návrhu. Z uvedeného ustanovenia tiež vyplýva, že ak bol návrh na vrátenie peňažnej zábezpeky podaný včas, konanie na súde sa neskončí v prekluzívnej lehote a súd rozhodne o vrátení peňažnej zábezpeky, ustanovenie odseku 2 o prepadnutí peňažnej zábezpeky sa nepoužije.

V odseku 3 sa navrhuje riešenie situáciu, keď predmet vecnej zábezpeky presahuje sumu peňažnej zábezpeky, ktorá ním bola nahradená.

Rovnako sa navrhuje v prípade, ak plynú na účet do Štátnej pokladnice výnosy z cenných papierov, aby v prípade prepadnutia týchto cenných papierov bola najprv použitá suma výnosov v peniazoch a až následne cenné papiere tak, aby celková hodnota dosiahla sumu určenej peňažnej zábezpeky a zvyšok sa vrátil odporcovi.

K § 13:

Účelom zákona nie je postihnúť všetky postupy a podrobnosti konania pred súdom, t. j. od podania návrhu na začatie konania o vyslovenie nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov až po jeho právoplatné ukončenie, preto sa na toto konanie budú primerane vzťahovať ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Vzhľadom na to, že návrh zákona nemôže komplexne upraviť každú činnosť prokurátora pri postupe podľa tohto zákona, použijú sa na jeho postup pri získavaní dôkazov pre podanie návrhu podľa § 6 primerane ustanovenia zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre.

K § 14:

Postupom podľa tohto zákona nie je dotknutá (a teda zostáva zachovaná) trestno-právna zodpovednosť podľa Trestného zákona, zodpovednosť za správny delikt podľa priestupkového zákona, disciplinárna zodpovednosť podľa príslušných služobných alebo stavovských právnych predpisov, ani občiansko-právna zodpovednosť za škodu a za bezdôvodné obohatenie podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

V odseku 2 explicitne vyjadruje zodpovednosti štátu za majetkovú škodu i nemajetkovú ujmu fyzickej alebo právnickej osobe v prípade, ak postupom podľa tohto zákona alebo nečinnosťou orgánu verejnej moci pri postupe podľa tohto zákona, jej bola spôsobená škoda. Poškodená fyzická osoba alebo právnická osoba sa môže

domáhať náhrady škody podľa zákona o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Týmto ustanovením návrhu zákona nie je vylúčené právo fyzickej osoby na ochranu osobnosti, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti a na primerané zadosťučinenie podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Zároveň sa v odseku 2 3 ustanovuje, že v prípade, ak bola voči odporcovi v konaní o vyslovenie nadobudnutia majetku z nelegálnych príjmov podaná na súd obžaloba za trestný čin, ktorý súvisí so spôsobom nadobudnutia majetku, voči ktorému návrh prokurátora podľa tohto zákona smeruje, súd preruší konanie podľa tohto zákona až do vynesenia rozsudku v trestnej veci, podmieneného zastavenia trestného stíhania alebo do schválenia zmiernosti podľa Trestného poriadku. Uvedené sa ustanovuje z dôvodu, že v prípade uloženia majetkového trestu (prepadnutie veci, prepadnutie majetku) v trestnom konaní, môže dôjsť k strate dôvodu na podanie návrhu podľa tohto zákona, príp. prokurátor môže následne podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vziať návrh na začatie konania podľa tohto zákona späť.

K § 15:

Vzhľadom na predpokladanú dĺžku legislatívneho procesu a potrebnú legisvakanciu, t. j. lehotu od platnosti zákona po jeho účinnosť, ktorá je určená na oboznámenie sa so schváleným zákonom, sa navrhuje, aby tento zákon nadobudol účinnosť od 1. septembra 2004.